

Lausuntopyyntö HE YO- ja AMK-lain muuttamiseksi

1. Lausunnonantaja:

Vastaajien määrä: 1

Lausunnonantajan nimi (organisaatio)	Lausunnon lähettäjä (henkilö)	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Yhdistyvien korkeakoulujen akavalaiset pääluottamusmiehet	Sinikka Torkkola	040-1909785	sinikka.torikkola@uta.fi

Lausunnonantaja

2. Tampere3

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

3. Mitä hyötyjä yhdistymisellä saavutettaisiin? Liittyykö yhdistymiseen uhkia?

Vastaajien määrä: 1

- Yhdistyminen on mahdollisuus luoda korkeakoulujen yhtenäinen kokonaisuus, joka vahvistaa tutkimusta, opetusta ja korkeakoulujen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Käytännössä tämä edellyttää ennen muuta yliopistojen taloudellisten toimintaedellytysten vahvistamista. Mikäli toiminnan vaatimat taloudelliset edellytykset eivät toteudu, se heikentää yhdistyvien yliopistojen autonomiaa.

Ammattikorkeakoulun pääluottamusmies ei kannata sitä, että yliopistosta tulee TAMKn pääomistaja, sillä omistajuudessa on kaikilla oltava tasavertaiset mahdollisuudet vaikuttaa uuden yliopiston opetukseen ja tutkimukseen.

Liian niukat voimavarat näivettävät korkeakoulujen tutkimusta ja opetusta niin, että se heikentää opetuksen ja tutkimuksen valmiuksia ja laatua vielä yhdistymisprosessin jälkeenkin.

Odotukset yhdistymisen välittömistä, taloudellista säästöä tuovista vaikutuksista ovat epärealistisia. Toimintojen yhdistäminen maksaa, sillä yhdistymisprosessin aikana on ylläpidettävä rinnakkaisia järjestelmiä samalla kuin rakennetaan uutta. Lisäksi uusi, isompi organisaatio voi huonosti suunniteltuna viedä huomattavan määrän enemmän rahaa, kuin aikaisemmat organisaatiot yhteensä. (Tästä esimerkkinä on Aalto-yliopiston laajentunut hallinto.)

Yhdistymisprosessissa tulee myös varmistaa, että yhdistyvien yliopistojen monimuotoisuus tulisi säilyttää jatkossakin ja siten mahdollistaa poikkitieteellisen tutkimuksen tarjoamat mahdollisuudet.

Kun opetussuunnitelmia yhtenäistetään on myös muistettava ettei yliopisto ole irrallaan työelämästä. Koulutusyhteistyötä työnantajien kanssa tulee syventää ja lisätä muttei ulkoistamalla eikä lisäämällä opiskelijan vapaata "omaan oppimista". Opettajan on aina johdettava oppimista.

Opiskelijoiden ja henkilöstön oikeusturva muutoksessa on vielä epäselvää. Tämän vuoksi on laadittava siirtymäaika säännöt yhdistymiselle.

4. Pidättekö ehdotusta siirtymän toteuttamistavasta (voimaanpanolaki) kannatettavana?

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	1	0	1	2

5. Muutosehdotuksenne voimaanpanolain säännöksiin ja perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Voimaanpanolain keskeinen ongelma on yliopistoyhteisölle kuuluvan vallan siirtyminen yhteisön ulkopuolisille. Uuden yliopiston hallituksen valintaa valmistelevalle nimityskomiteassa on puolet perustajien ja puolet yhdistyvien korkeakoulujen nimeämiä. Lisäksi perustetun säätiön säännöissä nimityskomitean puheenjohtajaksi asetetaan perustajien nimeämä jäsen, jolloin valta valintaa valmistelevalle nimityskomiteassa on todellisuudessa yliopistoyhteisön ulkopuolisilla jäsenillä. Tämä on voimassa olevan yliopistolain vastaista.

Nimitystoimikunnan kokoonpano on muutettava vastaamaan yliopistolain itsehallinnon vaatimaa edustuksellisuutta ja nykyisten yliopistojen monijäsenisten toimielinten (konsistori ja yliopistokollegio) tulisi tehdä lopullinen päätös hallituksen jäsenten valinnasta. Tämä takaisi yliopistolain itsehallinnon vaatimukset.

Opetusyhteistyön mukana olo nyt laadittavassa Tampere3:a koskevassa lainsäädännössä ei ole kannatettavaa, koska lakien tulee olla yksiselitteisiä ja koskea yhtäläisesti kaikkia opetusta antavia korkeakouluja.

6. Opetusyhteistyö

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

7. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan yhdistyminen monipuolistaa ja kehittää korkeakoulujen opetusta, esimerkiksi rajapintojen kautta esiin tulevien opetuksellisten innovaatioiden ja opiskelijoiden vapaamman liikkumisen kautta. Opetuksen ulkoistaminen ostopalvelun kautta aiheuttaa vaaran, että nopeiden taloudellisten hyötyjen tavoittelu heikentää opetusta. Käytännössä tämä voi johtaa oppimista huonosti tukeviin massaopetuksiin ja opiskelijoiden yksilöllisten oppimistarpeiden sivuuttamiseen.

Yliopisto-opetuksen järjestämisessä olennaista on tarkastella opetuksen sisältöjen lisäksi opetuksen jatkuvuutta suhteessa tutkimukseen. Yliopistoissa opetus perustuu laajasti tiedeyhteisön tekemään tutkimukseen ja nimenomaan opettajan itsensä tekemään tutkimukseen. Tämän vuoksi äärimmillään opetuksen ostaminen ja myyminen vaarantaa perustuslaillisen opetuksen ja tutkimuksen vapauden. Vastaavasti ammattikorkeakouluissa opetuksen tiivis yhteys käytännön työelämän tarpeisiin rakoilee, mikäli tätä ei oteta riittävästi huomioon opetuksen toteuttamisessa.

Opetuksen ostamisen ja myymisen vaikutukset eivät uhkaa ainoastaan oppiaineiden ydinsisältöjä ja oppilaiden

oppimista vaan myös heidän työelämää tukevien kieli- ja viestintätaitojen, opettamista.

8. Muutosehdotukseenne opetussyhteistyötä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Opetussyhteistyö koskee koko korkeakoulujärjestelmää ja siitä säätäminen tulee erottaa Tampere3:n lainsäädännöstä. Jos siitä säädetään, se tulee tehdä vasta koko valtakunnan korkeakouluvisiosta päättämisen jälkeen.

Lakiesityksessä todetaan "yliopiston tulee antaa pääosa sen koulutusvastuuseen kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta". Määrittelyn ilmaisu pääosa on epämääräinen, Määrittelyä tulee täsmentää perusteluosassa siten, että toiselta korkeakoululta hankittavan opetuksen määrä on rajattava pienemmäksi kuin puolet maksimissaan. Koulutusvastuun ostaminen ja myyminen ei saa heikentää henkilöstöjen työehtoja ja toiselta korkeakoululta hankittavan opetuksen laatu ja soveltuvuus korkeakoulun opetussisältöihin ja tavoitteisiin on varmistettava sopimuksin etukäteen?

9. Koulutuksen siirto

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	1	0	0	1	1

10. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Riittävän pitkä siirtymäaika antaa henkilöstölle ja opiskelijoille sopeutumisajan.

11. Muutosehdotukseenne koulutuksen siirtoa koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Ei vastauksia.

12. Ammattikorkeakoulujen hallintokieli

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	1	0	0	1	1

13. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Ei vastauksia.

14. Muutosehdotuksenne ammattikorkeakoulujen hallintokieltä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Ei vastauksia.

15. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta

Vastaajien määrä: 1

- Opetus- ja tutkimushenkilöstön edustajia kiinnostaa ja huolestuttaa erityisesti henkilöstön asema muutoksessa. Kuinka, koko korkeakoulukonsernissa ja kaikissa sen osissa, turvataan henkilöstön osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon?

Lakiesityksen perusteluissa todetaan: "Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston henkilöstö siirtyisi kokonaisuudessaan uuden säätiöyliopiston palvelukseen. Yhdistymisellä ei olisi vaikutusta henkilöstön asemaan ja etuihin, koska henkilöstö siirtyisi työsopimuslain liikkeenluovutusta koskevien säännösten mukaisesti. Henkilöstön oikeudet ja etuudet säilyisivät yliopistojen yhdistymisvaiheessa sellaisina kuin ne olisivat olleet ilman yhdistymistäkin."

Yliopistojen henkilöstöstä on yli puolet määräaikaissa työsuhteissa. Tutkijoilla määräaikainen työsuhte on vallitseva työsopimuksen muoto. Liikkeenluovutussäädökset eivät turvaa määräaikaisten työntekijöiden asemaa. Yliopistojen määräaikaiset työsuhteet eivät koske vain uran ensimmäisiä vuosia vaan yliopistoilla työskentelee tutkijoita, jotka ovat olleet määräaikaissa työsuhteissa kymmeniäkin vuosia. He hankkivat kuitenkin merkittävän osan yliopistojen ulkopuolisesta rahoituksesta tutkimukseen. Yhdistymisvaiheessa on olemassa vaara, että yliopistot menettävät merkittävää tutkimusosaamistaan, jos tutkijat eivät voi luottaa tulevaisuuteensa uudessa yliopistossa ja hakeutuvat toisiin yliopistoihin tai tutkimuslaitoksiin.

Lisäksi on otettava huomioon lain perustelujen luoma ilmapiiri. Viittaukset henkilövähennyksiin tai yhteistyökyvyttömyyteen ovat viestejä, jotka luovat henkilöstön osaamista vähättelevää ilmapiiriä ja heikentävät yliopistolaisten sitoutumista. Yhdistymisessä on huolehdittava, etteivät korkeakoulut menetä tärkeintä voimavaraansa eli osaavaa ja työhönsä erittäin sitoutunutta henkilökuntaa.

Vaikka hallituksen esityksessä kuvaillaan, miten vapautuvat resurssit käytetään opetuksen, tutkimukseen tai innovaatio toimintaan ja miten säästöt syntyvät. Siitä huolimatta henkilöstön edustajat pelkäävät, ettei resursseja vapaudu rahoituksen heikentyessä tai jos vapautuu, niitä ei kohdenneta opetukseen ja tutkimukseen.

Tällä hetkellä henkilöstövaikutukset perustuvat arvaukseen, eivät tietoon. Tekstissä on ristiriitaisia viittauksia muun muassa muutoksiin toimenkuissa, henkilöstömääriin ja kehitykseen, liikkeenluovutuksiin, työnantajan vaihtumiseen, jne. Nämä lisäävät tarvetta sopimus- ja työntajamuutoksiin. Niillä tulee olemaan henkilöstövaikutuksia.

Uuden korkeakoulu yhteisön rakentaminen vie siirtymävaiheessa runsaasti henkilöstöresursseja. Mistä resurssit saadaan ja miten turvataan laadukas opetus ja tutkimus siirtymävaiheessa? Tekstissä oletetaan, että verkkopohjainen opetus toisi korkeakouluille säästöjä. Tosiasiassa monimuotoisen opetuksen lisääntyminen kuitenkin kasvattaa henkilöstötarvetta, se ei vähennä sitä.

Mitä tarkoittaa lakiluonnoksen kirjaus siitä, että Tampereen ammattikorkeakoulun henkilöstö säilyisi korkeakoulukokonaisuuden perustamisvaiheessa Tampereen ammattikorkeakoulun palveluksessa? Entä,

miten on tulevaisuudessa?

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset eivät ole yhteneväiset, toisin kuin lain perusteluosassa sanotaan. Amk:t ovat kirjanneet johtosäntöihinsä pedagogisten opintojen vaateen opettajille, koska lainsäätäjä ei sitä tehnyt asetusta laatiessaan. Nämä kirjaukset tulee säilyttää TAMKssa edelleen ja laajentaa myös yliopiston puolelle. Ammattikorkeakoululainsäädäntö määrittelee lisäksi opetushenkilöstön tutkintotasot, kun taas yliopistoissa ne määritellään johtosäännöissä ainoastaan yliopistokohtaisesti.

Lausunnon allekirjoittaneet pääluottamusmiehet:

Päivi Koppanen, pääluottamusmies, OAJ, Tampereen ammattikorkeakoulu

Antti Pettinen, pääluottamusmies, JUKO, Tampereen teknillinen yliopisto

Sinikka Torkkola, pääluottamusmies, JUKO, Tampereen yliopisto

Seppo Saloranta, pääluottamusmies, JUKO, Tampereen yliopisto

Jarkko Valjakka, varapääluottamusmies, JUKO, Tampereen yliopisto